

kringstrykande icke allenast sjelfva använda all uppmärksamhet, utan äfven, på fattigvårdsstyrelsens anfordran, lemna den erforderlig handräkning, som bland annat består i den kringstrykandes hemsändande till sin försörjningsort, lära stadganden icke saknas i gällande författningar att stäffa det onda, hvaröfver motionären klagat; och Utskottet hemställer alltså,

att motionen icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 Februari 1868.

På Utskottets vägnar:

Axel K. Wachtmeister.

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli d. 12 Febr. 1868, kl. 11 f. m.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 3) Utlåtande N:o 3, i anledning af väckt motion om inskränkning i rättigheten att idka landthandel.

Uti en inom Första Kammaren väckt och till Utskottet öfverlemnad motion, N:o 78, har Herr *Beckman, A. F.*, anført att bland orsaker, hvilka på landsbygden verksamt bidragit till det obestånd, hvaröfver allmänt klagas, med skäl kunde räknas den så kallade landthandeln. Icke sällan öppnades salubodar på landet af personer, hvilka till sådan verksamhets gagneliga bedrivande saknade äfven de oundgängligaste egenskaper. Följden blefve alltför ofta dessa personers ekonomiska och moraliska ruin och i fallet drogo de andra med sig. De varor, som i dylika handelsbodar tillhandahållas, voro vanligen till minsta delen förnödenhetsvaror, utan fastner hvarjehanda öfverflödsartiklar, egnade att inleda i frestelse de mindre förståndiga, synnerligen den yngre delen af befolkningen. Förträdesvis skulle landthandeln utveckla sin moraliskt upplösande karakter vid försäljningen af hvarjehanda sprithaltiga dryckesvaror, hvilken försäljning dessutom lemnade tillfälle till oloflig utskänkning af spirituosa, ehuru merendels i en tillblandning,

som gjorde denna handel oåtkomlig för lagligt beifrände; och då det vore Statens pligt att vid tillämpningen af näringsfrihetens grundsats tillse att den ej utsträcktes så långt att den ledde till upplösning af band, hvilkas fasthet och helgd voro för samhället af genomgripande betydelse, och i detta hänseende hvarje kommun bäst kunde afgöra hvad för den vore gagneligast, har motionären föreslagit, att Riksdagen måtte vidtaga de åtgärder, hvilka på densamma kunde bero till åstadkommande af en författning, hvarigenom landthandels bedrifvande i hvarje särskildt fall gjordes beroende af särskildt efter kommunens hörande meddeladt tillstånd.

Hvad nu först den öfverklagade försäljningen af spritdrycker angår, bör Utskottet anmärka att enligt 32 § i Kongl. Förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 26 Oktober 1866 bränvinsutdelning i öppen salubod för handel med andra varor än bränvin, äfven utan betalning, är förbjuden och att handlande, som häremot byter, utom bötesansvaret, tredje gången förverkar sin handelsrätt; och den öfverklagade olägenheten kan således genom tillämpning af gällande lag förekommas. Om åter en landthandlande, under namn af vin eller genom hvarjehanda tillblandningar försäljer spirituösa drycker, lär han lika litet, som en handlande i stad, för en sådan olofflig handel kunna undgå ansvar, om han därför tilltalas; likasom Utskottet icke inser att dylika försök att kringgå gällande författningar, om de lyckas, verka menligare på landet än i staden eller att de, bedrifna på landet, der äro mera oåtkomliga för åtal än i staden.

I fråga åter om rättigheten att loffligen bedrifva handel på landet kan Utskottet icke eller inse, att till utfölvande af denna rättighet skall behövas större kunskapsprof eller andra egenskaper, än hos utfölvaren af denna rättighet i staden.

Beträffande slutligen frågan huruvida landthandeln verksamt bidragit till det obestånd, hvaröfver nu allmänt klagas, genom utspridande bland folket af öfverflödsvaror, vågar Utskottet icke jäfva rättigheten af denna åsigt, så vidt frågan gäller de norra provinserna, der förhållandena böra vara motionären noggsamt bekanta, ehuru det vill synas, som om landthandeln i denna landsdel, der afstånden äro stora och landsbygdens innevånare hafva långt till städerna, skulle vara mera behöflig och verka mera välgörande än i de södra orterna. I dessa deremot har, så vidt Utskottet känner, erfarenheten icke ådagalagt, att de varor, som af landthandlande tillhandahållas, till minsta delen består af förnödenhetsvaror. Tvärtom utgöras de till största delen af sådana, hvilket ock ligger i sakens natur, enär denna handel hufvudsakligen afses fyllandet af allmogens behof, och landthandlanden, hvilken likaväl som yrkesbrodern i staden väl bäst inser sin egen fördel, nog rättar sina inköp efter åtgången.

Det utgör ock en påtaglig fördel för landsbygdens innevånare att på så nära håll som möjligt få afsätta sina egna produkter och få sina behof fyllda, hvarigenom undvikas resor till städerna, hvilka, utom tidsförlust, icke aflöpa utan kostnader. Landthandeln har ock under sednare tiden vunnit den utsträckning och blifvit så väl ordnad, att man i allmänhet hos landthandlanden erhåller de flesta förnödenhetsvaror lika goda som i staden och ofta till billigare pris; och der jernvägarne stryka fram har, särdeles i bördiga orter, nästan vid hvarje station uppstått en handel, som täflar med städernas.

Om således landthandeln, såsom all annan frihet, särdeles i öfvergången, kan på vissa orter i riket medföra olägenheter, lär den dock i allmänhet vara gagnelig,

gagnelig, för att icke säga oundgänglig, och enär i handeln den fria konkurrensen är det lifgifvande element, hvaraf allmänheten har den största fördel, torde det ej vara klokt att göra denna beroende af kommunernas kanske ofta nog ensidiga beslut, påverkade måhända af dem, i hvilkas fördel den fria konkurrensen icke ingår; och Utskottet får alltså värdsamt tillstyrka,

att motionen icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 Februari 1868.

På Utskottets vägnar:

Axel K. Wachtmeister.

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli d. 13 Febr. 1868, kl. 12 midd.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 3) Utlåtande N:o 4, i anledning af väckt motion om ändring af Jagt-stadgan.

I sammanhang med bestämmelsen om belöning för dödande af vissa uppräknade slag af rofdjur och roffoglar, är uti 20 § af Kongl. Jagt-stadgan den 21 Oktober 1864 föreskrifvet, att den, som vill af så beskaffad belöning komma i åtnjutande, skall uppvisa roffogeln eller huden af rofdjuret för kronofogde, länsman eller ordförande i kommunalstyrelse samt taga dennes intyg att roffogeln eller djuret inom riket dödats, äfvensom att roffogelns fötter eller öronen af rofdjurshuden blifvit i hans närvaro afskurna, hvarefter sökanden eger rätt att hos närmaste krono-uppbördsman eller Konungens Befallningshafvande den utfästade belöningen uppbära.

I afseende på detta stadgande har Herr *Munthe, G. L.* uti en till Utskottet hänvisad motion (N:o 37) anmärkt, att, då det vore särdeles angeläget, att sådana intyg, på hvilka rättighet att uppbära ifrågavarande belöning skall grundas, städse varda utfärdade af personer, som icke blott voro redlige och trovärdige, utan jemväl egde